

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2010

Φυσική Κατεύθυνσης

ΘΕΜΑ

Σώμα μάζας 0,5Kg εκτελεί Γ.Α.Τ. στη διεύθυνση του άξονα $x_{ox'}$. Στη διάρκεια της πρώτης ταλάντωσης διατρέχει συνολικά $S=20\text{cm}$ ενώ όταν περνά από τη θέση ισορροπίας του αποκτά ταχύτητα μέτρου $10\pi\text{ cm/s}$. Αν δίνεται ότι τη χρονική στιγμή $t=0$ το σώμα βρίσκεται στη θέση όπου έχει κινητική ενέργεια ίση με τη δυναμική ενέργεια για πρώτη φορά με $x > 0$ και $v < 0$, να βρεθούν:

1. το πλάτος της ταλάντωσης και οι συντεταγμένες των σημείων x_1, x_2 μεταξύ των οποίων ταλαντώνεται το σώμα αν το κέντρο της ταλάντωσης έχει συντεταγμένη $x=0$.

2. ο χρόνος μεταξύ δύο διαδοχικών μηδενισμών της ταχύτητας.

3. η αρχική φάση της ταλάντωσης.

4. να γραφούν οι χρονικές εξισώσεις της απομάκρυνσης, της ταχύτητας και της επιτάχυνσης για την ταλάντωση.

5. να βρεθεί η χρονική στιγμή κατά την οποία το σώμα αποκτά μέγιστη ταχύτητα για πρώτη φορά μετά τη χρονική στιγμή $t=0$.

6. Να γίνει η γραφική παράσταση ταχύτητας-χρόνου.

7. να βρεθεί το έργο της συνισταμένης δύναμης της ταλάντωσης, όταν το σώμα εκτελεί δύο πλήρεις ταλαντώσεις θεωρώντας για αρχή των χρόνων τη χρονική στιγμή $t=0$

ΛΥΣΗ

1. Εφόσον στη διάρκεια μίας ταλάντωσης το σώμα διανύει συνολικά $S=20\text{cm}$ το πλάτος θα είναι

$$A = \frac{S}{4} \Rightarrow A = 5\text{cm}$$

Επομένως οι συντεταγμένες των σημείων μεταξύ των οποίων ταλαντώνεται το σώμα θα είναι $x_1 = -5\text{cm}$ και $x_2 = +5\text{cm}$.

2. Ο χρόνος μεταξύ δύο διαδοχικών μηδενισμών της ταχύτητας είναι $\Delta t = \frac{T}{2}$ (1)

Όταν το σώμα διέρχεται από τη θέση ισορροπίας του αποκτά μέγιστη ταχύτητα u_0 οπότε:

$$\left. \begin{aligned} u_0 &= 10\pi \text{ cm/s} \\ u_0 &= \omega \cdot A \end{aligned} \right\} \omega \cdot A = 10\pi \Rightarrow \omega = 2\pi \text{ rad/s}$$

$$\text{όμως } \omega = \frac{2\pi}{T} \Rightarrow T = 1\text{s}$$

Άρα (1) $\Rightarrow \Delta t = 0,5\text{ s}$

3. Δίνεται από την εκφώνηση ότι σε $t=0$: $U=K$ (2)
Ισχύει $E_{\text{ολ}} = K+U$ από (2) προκύπτει

$$E_{\text{ολ}} = 2U \Rightarrow \frac{1}{2} DA^2 = 2 \cdot \frac{1}{2} D x^2 \Rightarrow A^2 = 2x^2 \Rightarrow x = \pm \frac{\sqrt{2}}{2} A$$

$$\text{Εφόσον η } x \text{ είναι θετικό τότε } x = +\frac{\sqrt{2}}{2} A$$

Από την εξίσωση της απομάκρυνσης έχουμε
 $x = A \eta\mu(\omega t + \phi_0)$

$$t = 0 \quad \left. \begin{aligned} & \\ & \end{aligned} \right\} +\frac{\sqrt{2}}{2} A = A \cdot \eta\mu \phi_0 \Rightarrow \eta\mu \phi_0 =$$

$$x = +\frac{\sqrt{2}}{2} A$$

$$= +\frac{\sqrt{2}}{2} = \eta\mu \frac{\pi}{4}$$

οπότε

$$\phi_0 = 2k\pi + \frac{\pi}{4}, \text{ με } k = 0 \quad \phi_0 = \frac{\pi}{4} \text{ rad}$$

$$\text{ή} \\ \phi_0 = 2k\pi + \pi - \frac{\pi}{4}, \text{ με } k = 0 \quad \phi_0 = \frac{3\pi}{4} \text{ rad} \quad \text{με } 0 \leq \phi_0 \leq 2\pi$$

Επιλέγουμε την αρχική φάση από την εξίσωση της ταχύτητας

$$u = u_0 \sigma\upsilon\nu(\omega t + \phi_0) \rightarrow (t=0) \quad u = u_0 \sigma\upsilon\nu \frac{\pi}{4} > 0$$

ή

$$u = u_0 \sigma\upsilon\nu \frac{3\pi}{4} < 0$$

Επειδή το σώμα κινείται προς τα αρνητικά $\phi_0 = \frac{3\pi}{4}$

4. Έξισωση απομάκρυνσης

$$y = A \eta\mu(\omega t + \phi_0)$$

$$\text{με } A = 5 \text{ cm}, \omega = 2\pi \text{ r/s} \quad \left. \begin{aligned} & \\ & \end{aligned} \right\} y = 5 \eta\mu(2\pi t + \frac{3\pi}{4}) \quad (y \rightarrow \text{cm})$$

$$\phi_0 = \frac{3\pi}{4} \text{ rad}$$

Εξίσωση ταχύτητας

$$\left. \begin{aligned} u &= u_0 \sigma\upsilon\nu(\omega t + \phi_0) \\ u_0 &= 10\pi \text{ cm/s} \end{aligned} \right\} u = 10\pi \sigma\upsilon\nu(2\pi t + \frac{3\pi}{4})$$

($u \rightarrow \text{cm/s}$)

Εξίσωση επιτάχυνσης

$$\left. \begin{aligned} \alpha &= -\alpha_0 \eta\mu(\omega t + \phi_0) \\ \alpha_0 &= \omega^2 A = 20\pi^2 \text{ cm/s}^2 \end{aligned} \right\} \alpha = -20\pi^2 \eta\mu(2\pi t + \frac{3\pi}{4})$$

($\alpha \rightarrow \text{cm/s}^2$)

5. Επειδή τη χρονική στιγμή $t = 0$ το σώμα βρίσκεται στη

θέση $x = +\frac{\sqrt{2}}{2} A$ κινούμενο αρνητικά, για πρώτη φορά

η ταχύτητα γίνεται μέγιστη -10π . Άρα

$$-10\pi = 10\pi \sigma\upsilon\nu(2\pi t + \frac{3\pi}{4}) \Rightarrow$$

$$\sigma\upsilon\nu(2\pi t + \frac{3\pi}{4}) = -1 = \sigma\upsilon\nu\pi$$

οπότε

$$2\pi t_1 + \frac{3\pi}{4} = 2k\pi + \pi, \text{ με } k = 0 \quad 2\pi t_1 = \frac{\pi}{4} \rightarrow t_1 = \frac{1}{8} \text{ s}$$

ή

$$2\pi t_2 + \frac{3\pi}{4} = 2k\pi - \pi, \text{ με } k = 1 \quad 2\pi t_2 = \frac{\pi}{4} \rightarrow t_2 = \frac{1}{8} \text{ s}$$

Άρα έχουμε μέγιστη ταχύτητα για πρώτη φορά τη χρονική στιγμή $1/8\text{ s}$

6.

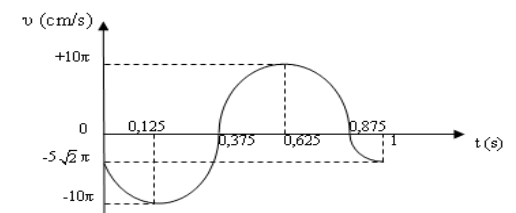
Βρίσκουμε την ταχύτητα του σώματος σε $t = 0$,

$$u = 10\pi \sigma\upsilon\nu(2\pi t + \frac{3\pi}{4}), \text{ με } t = 0 \quad u = 10\pi \sigma\upsilon\nu \frac{3\pi}{4} \rightarrow$$

$$\rightarrow u = -5\sqrt{2}\pi \text{ cm/s}$$

Η ταχύτητα γίνεται αρνητικά μέγιστη σε χρόνο

$$t = \frac{1}{8} \text{ s} = 0,125\text{ s} \quad (\text{από 5}^\circ \text{ερωτήματα})$$

7. Για να βρούμε το έργο της συνισταμένης δύναμης εφαρμόζουμε Θ.Μ.Κ.Ε

$$K_{\text{ΤΕΛ}} - K_{\text{ΑΡΧ}} = W_{\Sigma F}$$

Σε χρόνο δύο ταλαντώσεων το υλικό σημείο επανέρχεται στη θέση που βρίσκεται τη χρονική στιγμή μηδέν έχοντας την ίδια ταχύτητα άρα $K_{\text{ΤΕΛ}} = K_{\text{ΑΡΧ}}$

Οπότε $W_{\Sigma F} = 0$

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΧΑΣΙΑΚΗΣ
ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ